

Rozšíření a ekologie vatičkovitých hub v jižních Čechách

Vatičkovité houby jsou významnou skupinou ektomykorhizních hub, jejíž zástupci se bohužel obtížně hledají a určují, a to jak morfologicky, tak molekulárně. Podchycení jejich diverzity vyžaduje neustálé trpělivé obracení ležícího dřeva a větviček, morfologické určování zkušenost s hodnocením mikroznaků, a správná identifikace pomocí molekulárních metod je obtížná díky zanesení databází „referenčními“ sekvencemi pocházejícími z chybně identifikovaného herbářového materiálu. Z těchto důvodů mě velmi potěšilo, když se Aleš rozhodl vatičkovitým houbám věnovat a díky své neuvěřitelné pracovitosti a zaujetí nasbíral a zpracoval materiál, který významně posouvá naše současné poznání, byť zatím na regionální úrovni.

Předložená práce má 239 stran a 5 elektronických příloh (seznam 2796 studovaných sběrů, seznam sekvenovaných položek, sekvence, seznam taxonů nalezených v jednotlivých biotopech a tabulky vazby taxonů na biotopy a nadmořskou výšku). V úvodu práce je zdůvodněna potřeba studia vatiček, literární rešerše je zaměřena na vývoj pojetí rodů vatičkovitých hub, jejich morfologické znaky a ekologii. Jádrem celé práce jsou popisy a fotodokumentace 56 druhů vatičkovitých hub, které autor zjistil v jižních Čechách na základě vlastních nálezů a revize herbářových položek. Tyto druhy jsou ještě doplněny dalšími 25 rozlišenými taxony, jejichž zhodnocení bude vyžadovat podrobnější studium a sběr více materiálu. Součástí popisů jsou také poznámky o možných záměnách a taxonomických nejasnostech.

Do práce jsou zahrnuty i pokusy o identifikaci plodnic pomocí srovnání ITS DNA, které vzhledem k výše uvedenému nebyly příliš efektivní. Autor si nicméně sám vyzkoušel práci v molekulární laboratoři, zpracování sekvenčních dat a kritické zhodnocení dat ve veřejných databázích. Navíc získal 17 vlastních referenčních sekvencí a optimalizoval metodu, což využije v dalším studiu skupiny.

Za velmi důležité považuji i celkové shrnutí četnosti a ekologie zaznamenaných taxonů. Zejména data o potenciálních ektomykorhizních symbiontech jsou potřebná v ektomykorhizním výzkumu a bylo by vhodné je v nějaké formě publikovat.

I když lze očekávat, že s přibývajícím zkušenostmi se bude druhové pojetí zde prezentovaných taxonů mírně měnit, jedná se o důležitý podklad k znalostem o naší mykobiote a základ ke zpracování skupiny na středoevropské úrovni. Již nyní je práce výbornou pomůckou k určování vatičkovitých hub pro ostatní mykology.

Přes drobné formální nedostatky, které se v závěrečné fázi zpracovávání ohromného množství dat již nepodařilo odstranit, považuji práci Aleše Jirsy za velmi zdařilou a přínosnou.

Práce splňuje požadavky kladené na bakalářské práce na PŘF JU a doporučuji ji k obhajobě.

V Českých Budějovicích, 14.5.2022

Martina Vašutová
Katedra botaniky PŘF JU
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích